

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1132
van **JOHAN DANEN**
datum: 17 juni 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Luchtkwaliteit Genk-Zuid en omgeving - Meetlocatie Zutendaal

Op vraag van de afdeling Handhaving startte de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in juni 2019 een nieuwe meetlocatie in Zutendaal (ZU02). Deze meetplaats bevindt zich in de omgeving van het shredderbedrijf Euregio Recycling Belgium (Tiendenstraat). In de samenvatting 'Resultaten luchtkwaliteit in Genk-Zuid en omgeving 2020', dat vrijgegeven werd naar aanleiding van de samenkomst van de Stuurgroep leefmilieukwaliteit Genk-Zuid (20 november 2020), wordt vermeld dat bij de start van de metingen één staal om de drie maanden werd genomen. Sinds juni 2020 is deze meetfrequentie opgetrokken naar één staal om de twee maanden. Uit de vrijgegeven resultaten bleek dat de pcb-waarden regelmatig heel hoog zijn.

Net zoals de minister al deed in haar antwoord op mijn schriftelijke vraag van 9 november 2020 (nr. 201), werd in deze samenvatting van de stuurgroep ook gewezen op de woonhuizen die in de onmiddellijke omgeving liggen. Uit de samenvatting blijkt ook dat er daarvan minstens één particulier kippen kweekt en een moestuin heeft. De hoge DL-PCB-waarden die de VMM registreerde op meetlocatie ZU02 alarmeerden ook het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV). Het door VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) afgeleide jaargemiddelde drempelwaarde voor depositie in woonzones en agrarische gebieden van 8,2 pg TEQ/(m² per dag) werd meermaals ruim overschreden.

Bij controle in oktober 2019 door het FAVV van een maïsmonster dat genomen werd in de buurt van de meetlocatie, bleek dat dit monster niet conform was voor de som van PCDD/PCDF en DL-PCB's. De maïs mocht hierdoor niet gebruikt worden om de dieren te voederen. Het vlees van het betrokken landbouwbedrijf werd na analyse vrijgegeven in april 2020. Een andere controle bij een zuivelbedrijf (eind 2019) toonde geen non-conformiteit aan. In de samenvatting wordt vermeld dat er "op dit moment geen bijkomende monsternemingen voorzien (zijn) in deze buurt".

Uit het antwoord op een schriftelijke vraag (nr. 0040) aan de federale minister van Landbouw bleek dat het FAVV bij het ontvangen van signalen van een mogelijke milieugerelateerde contaminatie van de voedselketen, dit steeds zal onderzoeken. In dat antwoord werd ook aangegeven dat het FAVV specifiek voor schrootverwerkende bedrijven begonnen is met een monitoring, door het uitvoeren van gerichte monsternemingen van landbouwproducten die in de omgeving van dergelijke activiteiten worden geproduceerd. Deze monitoring zal in 2021 verder worden uitgerold, waarbij zal worden nagegaan hoe de omgeving van Genk-Zuid hier zal kunnen worden ingepast.

1. Wat is de huidige situatie op meetlocatie ZU02?
2. Hoe evolueren de gemeten concentraties aan dioxines en pcb's? Hoe vaak werd de drempelwaarde overschreden sinds juli-augustus 2020?
3. Is er duidelijkheid over de oorzaak van deze verhoogde deposities?
4. Het FAVV treedt op als zij gealarmeerd worden over mogelijke milieugerelateerde contaminatie van de voedselketen.
 - a) Wordt het FAVV op de hoogte gebracht van verhoogde meetresultaten van contaminanten die ook de voedselvoorziening kunnen bedreigen?
 - b) Hoe verloopt deze communicatie?
 - c) Wordt de VMM betrokken bij de monitoring die het FAVV wenst uit te rollen in de buurt van schrootverwerkende bedrijven? Hoe verloopt deze communicatie?
5. In de samenvatting van de Stuurgroep leefmilieukwaliteit Genk-Zuid wordt duidelijk vermeld dat het FAVV geen bijkomende monsternemingen voorziet in deze buurt (i.e. ZU02).

Werd er ook duiding gegeven bij deze beslissing van het FAVV?
6. Dit staat in contrast met een eerdere verklaring van het FAVV. Het FAVV (ik beseft dat deze instelling federaal is, maar ik hoop dat de minister toch op de hoogte is) kondigde eerder aan om specifiek voor schrootverwerkende bedrijven de monitoringacties verder uit te rollen in 2021, waarbij zou worden nagegaan hoe de omgeving van Genk-Zuid hier zou kunnen worden ingepast.
 - a) Is dat ondertussen gebeurd? Zo niet, zal dat nog gebeuren en wil de minister daar desgevallend op aandringen?
 - b) Kan de minister daar meer duiding bij geven?
7. Hoe zal de minister ervoor zorgen dat landbouwactiviteiten in de buurt van schrootverwerkende en andere vervuilende activiteiten gemonitord worden, zodat geen gecontamineerde gewassen/dieren in de voedselketen terechtkomen? Zal ze desgevallend aandringen bij andere niveaus om dit te bewerkstelligen?

ANTWOORD

op vraag nr. 1132 van 17 juni 2021

van **JOHAN DANEN**

1-2. De depositiewaarden in Zutendaal blijven verhoogd, net als de waarden op meetlocatie GK18 (Genk-industriegebied). De depositiewaarden in de woonzone Langerlo in Genk (GK29) zijn veel lager. Het jaargemiddelde in 2020 is in Zutendaal 30 keer hoger dan in de woonzone en 2 keer hoger dan in de industriezone van Genk.

Dioxines en PCB's nemen we voornamelijk op via de voeding. Daarom worden de resultaten in woonzones en agrarische gebieden getoetst aan drempelwaarden. Deze werden door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), in opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), bepaald en zijn niet in de wetgeving opgenomen.

Volgens het gewestplan ligt de meetpost in Zutendaal in industriegebied. De dichtstbijzijnde woonzone ligt op een kilometer afstand van de meetpost. Daarom worden de resultaten in Zutendaal niet getoetst aan de drempelwaarden.

De VMM stelde tijdens een plaatsbezoek echter vast dat er (conciërge)woningen liggen rond de meetplaats in Zutendaal (ook in Genk-industrie) en dat er in de onmiddellijke omgeving van de meetpost agrarisch gebied ligt.

Wanneer we de resultaten van Zutendaal indicatief toetsen aan de drempelwaarden, stellen we vast dat de maanddeposities steeds boven de maanddrempelwaarde van 21 pg TEQ/(m².dag) liggen. Het gaat hier om 3 maandstalen in 2019, 5 maandstalen in 2020 en 2 maandstalen in 2021. Ook het jaargemiddelde lag in 2019 en 2020 boven de jaardrempelwaarde van 8,2 pg TEQ/(m².dag).

Bijlage 1 geeft een overzicht van de depositieresultaten van dioxines en PCB's op meetlocatie ZU02 (Zutendaal-industriegebied) van februari 2019 tot april 2021. Ter vergelijking zijn de resultaten voor de twee meetlocaties in Genk (woonzone en industriegebied) ook toegevoegd.

3. Net als bij de andere shredderinstallaties in Vlaanderen is het niet evident een directe link tussen de verhoogde depositiewaarden en specifieke activiteiten bij de schrootbedrijven aan te tonen. De depositiewaarden geven immers een gemiddelde concentratie weer over een langere periode en zijn afhankelijk van meteorologische omstandigheden.

Bovendien komen tijdens een productieproces niet alleen geleide, maar ook diffuse emissies vrij; die laatste zijn moeilijk door de afdeling Handhaving te controleren.

De afdeling Handhaving verplicht schrootbedrijven de Beste Beschikbare Technieken te gebruiken en algemene stofbeperkende maatregelen te nemen. Deze vormen de basis bij het uitvoeren van controles. Afdeling Handhaving stelde bij Euregio Recycling Belgium geen tekortkomingen vast. Zowel afdeling Handhaving als de exploitant (in functie van zelfcontroleverplichtingen) voerden emissiemetingen uit. De resultaten voldeden steeds met betrekking tot stof en dioxine emissies, de waarden voor PCB's waren niet verhoogd.

4. Er is een goede communicatie en samenwerking tussen de VMM en het FAVV. Van zodra de meetresultaten beschikbaar zijn, maakt de VMM alle depositieresultaten van dioxines en PCB's – niet alleen van Zutendaal, maar van alle meetlocaties in Vlaanderen – over aan het FAVV. Hierbij rapporteert de VMM steeds op welke meetlocaties de maanddepositie (indicatief) hoger zijn dan de maaddrempelwaarde. Op basis hiervan kan het FAVV beslissen om stalen te nemen van producten uit de commerciële voedselketen en/of gewassen bestemd voor veevoer.

Zo heeft het FAVV bijvoorbeeld naar aanleiding van meetresultaten van juni-juli 2019 besloten om in oktober 2019 een maïsmonster te nemen van een perceel in de buurt van de meetlocatie in Zutendaal. Dit maïsmonster bleek niet-conform voor de som van PCDD/PCDF en DL PCB's waarna de maïs niet meer mocht worden gebruikt voor het voeren.

In maart 2021 organiseerde het FAVV een overleg met de VMM en afdeling Handhaving om kennis uit te wisselen over shredderbedrijven ter voorbereiding van hun campagne. Het FAVV is alle informatie (onder andere de resultaten van de VMM en van landbouwactiviteiten) aan het samenleggen en op basis daarvan zal het agentschap een campagne uitrollen. Het FAVV zal de VMM op de hoogte houden van het verloop van deze campagne.

5. De samenvatting waarnaar verwezen wordt bij de vraagstelling, dateert van november 2020. Toen plande het FAVV inderdaad geen verdere metingen uit te voeren in de buurt van Zutendaal. Eind 2020 bezorgde de VMM echter nieuwe (verhoogde) meetresultaten aan het FAVV en kwam het FAVV op deze beslissing terug. Het FAVV plant dit jaar nog bijkomende monsternemingen in Zutendaal.
6. Momenteel legt het FAVV alle informatie (onder andere de resultaten van de VMM en van landbouwactiviteiten) samen en zal op basis daarvan een campagne uitrollen in de regio Genk-Zuid en Zutendaal. De beschikbaarheid van de resultaten hangt af van wat bemonsterd wordt (voor gewassen dient rekening gehouden te worden met het groeiseizoen). Het FAVV zal de VMM op de hoogte houden van het vervolg van deze campagne.
7. Het controleren van landbouwactiviteiten is een bevoegdheid van het FAVV. De VMM maakt alle depositieresultaten van dioxines en PCB's over aan het FAVV en de afdeling Handhaving. Op basis hiervan kunnen het FAVV en de afdeling Handhaving beslissen om bijkomende controles uit te voeren.

Bovendien neemt de VMM contact op met het Agentschap Zorg en Gezondheid (AZG) wanneer verhoogde waarden vastgesteld worden in de buurt van woningen (met kippen en/of moestuin). Bij overschrijdingen van de drempelwaarden in of in de nabijheid van woonzones en agrarische gebieden wordt aan particulieren immers geadviseerd om bijvoorbeeld geen eieren van eigen scharrelkippen te eten. De omwonenden binnen een straal van 1 km rond Euregio Recycling Belgium werden zowel in 2019 als in 2020 via een schrijven vanuit de gemeente Zutendaal geïnformeerd over de verhoogde depositie en de preventiemaatregelen om blootstelling te voorkomen.

BIJLAGE

[Dioxine en PCB-depositie van februari 2019 tot april 2021 in Genk en Zutendaal](#)